

Diplomantka: Bc. Anna N e r g l o v á

Název diplomové práce: Národní digitální knihovny v Evropě : současný stav a trendy vývoje

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Eva Bratková

Návrh klasifikace: Výborně

V Praze, dne 15. 1. 2008

Hodnocení

Diplomová práce Bc. Anny Nerglové je věnována velmi aktuálnímu tématu. Diplomantka mapuje aktuální stav budování a provozování tzv. „národních digitálních knihoven“ v Evropě. K realizaci tohoto tématu měla velkou motivaci, již řadu let totiž pracuje v Národní knihovně ČR a v posledních letech se podílí, kromě jiného na řešení výzkumného úkolu, který se týká právě národních digitálních knihoven. V optimální míře tak mohla využít řady informací, které jsou na tomto pracovišti k dispozici včetně konzultací s odborníky.

Výsledná podoba práce je výsledkem velkého zájmu autorky o vymezenou oblast. Provedla kvalitní bibliografickou a informační přípravu, o čemž vypovídá, mimo jiné, i závěrečný seznam použité literatury čítající 70 titulů především aktuální literatury a jiných internetových zdrojů. Jeho prezentace na s. 82-88 je na pěkné úrovni. Uvedeny jsou i již publikované práce diplomantky z této oblasti. Způsob citování pramenů je v celé práci je bezproblémový, dodržen je mezinárodní standard. Studium a vyhodnocení zjištěných materiálů, především zahraniční provenience, diplomantka zvládala s velkým přehledem. Jádrem práce se opírá o výsledky podrobné analýzy vybraných [národních] digitálních knihoven v Evropě. Součástí práce jsou i výsledky dotazníkového průzkumu, na kterém se diplomantka podílela v rámci výzkumného úkolu NK ČR.

Vlastní zpracování tématu probíhalo s dostatečnou časovou rezervou, diplomantka vybrané otázky konzultovala pravidelně s vedoucí práce. Potvrzují a oceňují velké zaujetí, zcela samostatný a tvůrčí přístup při zpracování. Hlavní text diplomové práce je uspořádán do optimálních 7 základních kapitol, přičemž poslední je věnována závěru. Jejich obsah plně odpovídá zadaným úkolům. Oceňují autorčinu schopnost postupovat systematicky při prezentaci dílčích otázek, uplatňování vlastních názorů na problémy i schopnost srovnávat a vyhodnocovat informace a formulovat celkové závěry.

Úvodní (první) kapitola je věnována terminologii, autorka přehledně podává definice (i s komentáři) všech podstatných termínů, které v práci používá. Opírá se o renomované světové i domácí autory, jejichž práce řádně cituje. Předposledním definovaným termínem je hlavní termín celé práce, tj. termín „národní digitální knihovna“. Je osvětlen na obecné úrovni, též proto, že v globálním měřítku tento termín není prozatím jednoznačně definován. Bylo by zajímavé v případné další verzi práce hlouběji prozkoumat obsah tohoto pojmu (co přesně vyjadřuje slovo „národní“, co je „národní kulturní dědictví“ apod.). Bylo by případně možné ještě vymezit termín „digitální knihovna národní knihovny“, zdá se, že řada národních knihoven v Evropě buduje právě takto koncipovanou digitální knihovnu. Malá poznámka se týká sdělení na s. 13: uvedené archivy arXiv.org, CogPrints a E-LIS nejsou institucionálními repozitáři, nýbrž centralizovanými mezinárodními repozitáři.

Kapitola druhá a třetí představují kvalitně připravený přehled iniciativ Evropské unie na poli digitalizace, dlouhodobého uchovávání digitálních dokumentů a jejich online zpřístupňování a dále přehled aktuálních evropských programů a projektů v této oblasti. Autorka prokazuje výbornou orientaci a znalosti z této oblasti. Problematika dlouhodobého uchovávání

digitálních dokumentů je dále více rozvedena v kapitole čtvrté, autorka v ní také představuje referenční model OAIS a komerční systémy pro budování důvěryhodných digitálních úložišť. K textům uvedených kapitol nemám žádné námítky.

Jádrem práce jsou kapitoly pátá a šestá. Kapitola pátá představuje komentovaný výsledek dotazníkového průzkumu provedeného v evropských národních knihovnách v roce 2006. Diplomantka se na něm podílela v rámci výzkumného úkolu. Průzkum sondoval stav budování dlouhodobého uchovávání digitálních dokumentů. Výsledky průzkumu jsou zajímavé a autorka je také již dvakrát publikovala v odborném tisku a na konferenci. I to je třeba ocenit.

Nosná kapitola šestá předkládá výsledky analýzy existujících [národních] digitálních knihoven nebo jejich projektů. S uvedenými kritérii výběru v zásadě souhlasím. Dodala bych ale, že ze hry tak vypadly významné systémy digitálních fondů národních knihoven Velké Británie a SRN (autorka to v textu práce zdůvodnila). Dá se říci, že Německá národní knihovna má přímo ukázkově budovanou „národní digitální knihovnu“, byť se nazývá „depozitní server“ či „dokumentový server“, a proto by stálo v příští verzi práce zvážit další formy systémů národních digitálních knihoven, byť v názvu nemají tento termín. Rozbory vybraných systémů digitálních či elektronických knihoven jsou zdařilé. V rámci stanoveného rozsahu nemohl být popis větší, lze ale diplomantce doporučit prohloubení analýzy a popisu těchto systémů v případné další verzi práce. Texty dílčích částí zahrnují také funkční obrázky, další informace jsou v přílohách.

Práce je uzavřena jednak shrnutím analýzy národních digitálních knihoven v Evropě (v části 6.3), jednak celkovými závěry.

Diplomová práce je po formální, stylistické i gramatické stránce připravena na pěkné úrovni. Závěrečná korektura nezachytila jen několik málo drobných chyb: na s. 9, předposlední odst., věta poslední (místo slova „název“ by bylo lepší slovo „termín“); na s. 15, odst. druhý (jméno „Borgmannová“ a citační odkaz BORGMANN nejsou v souladu se záhlavím v seznamu literatury); na s. 76, odst. předposlední, věta druhá (před souřadící spojkou odporovací „a přesto“ bude čárka).

Závěrem konstatuji, že práce A. Nerglové splnila zadaný diplomový úkol beze zbytku. Diplomantka prokázala schopnost samostatného přístupu ke zpracovávané látce. Její obsah je představen kultivovaným způsobem. Práci doporučuji k obhajobě jako celek a navrhuji ji klasifikovat jako **Výbornou**. Téma je nosné pro další zpracování v jiné kvalifikační práci.

E. Bratková, v.r.

